

Böhár - Böchukotáj

Böhár - Böchukotáj Hetiszakaszok tartalma בְּהַר-בְּחֻקֹּתָי

Az első szakaszunk – Böhár (3Mózes 25-26:2.) – a hetedik (Smitá) és ötvenedik (Jóbel) év szabályaival foglalkozik. Ahogy a hetedik nap – a szombat – pihenésre szolgál, ugyanúgy a hetedik évben pihentetni kell a földet; parlagon kell hagyni. Hétszer hét (vagyis) 49 év után jön a Jóbel év, amikor a földek visszamennek eredeti tulajdonosuk birtokába. Ugyancsak a Jóbel (jubileum) évben szabadulnak azok a zsidó rabszolgák, akik hetedik évben nem akartak szabadlábba kerülni, hanem inkább gazdáiknál kívántak maradni. A szakasz utolsó verseiben újfent figyelmeztet a Tóra a bálványimádás és a szombat-szegés tilalmára.

Szináj hegyén Isten átadja Mózesnek a smitá – szombatév törvényeit. Minden hetedik évben szüneteltetni kell a munkát a földeken Izraelben, ami pedig megterem rajtuk, az ingyen és szabadon fogyasztható ember és állat számára egyaránt. – **3Mózes 25:1–7.**

Hét szombatév-ciklust egy ötvenedik év, a jóbélév követ, amely során szünetelnek a mezei munkák Izraelben, a zsidó rabszolgákat szabadon kell eresz-

teni, és a Szentföld minden időközben eladásra került ingatlanvagyónának vissza kell kerülnie eredeti tulajdonosának birtokába. – **3Mózes 25:8–13.**

A hetiszakasz még további, a földek adásvételére, a csalás és uzsora tilalmára és a zsidó rabszolgára vonatkozó törvényeket is tartalmaz. – **3Mózes 25:14–26:2.**

A második szakaszunk – Böchukotáj (3Mózes 26:3-27:34.) – amely Mózes harmadik könyvét fejezi be, összegzi az eddigieket. Választás elé állítja a népet. Ha hallgatnak az isteni szóra és betartják a Tóra parancsolatait – akkor minden jóban lesz részük, és az isteni kegyelem vigyázza lépteiket. Ha nem – ha elhagyják a Tórát és a bálványimádó, erkölcstelen népeket utánozzák – akkor lépésről lépésre mennek tönkre és haladnak a nemzeti, és az egyéni szerencsétlenség felé.

Isten ígéretet tesz, hogy ha Izrael népe megtartja az Ő parancsolatait, anyagi jólét és biztonság lesz osztályrésze. Ám ezt követően keményen meg is fenyegeti Izrael gyermekeit, hogy számkivetéssel, üldöztetésekkel és egyéb sorscsapásokkal sújtja őket, ha hűtlenné válnak a Vele kötött szövetséghez. – **3Mózes 26:3–46.**

Mindamellet: „Amikor ellenségeik országában lesznek, nem vetem meg és nem utálok meg

őket, nehogy végképp megsemmisítek őket és megbontsam szövetségemet velük, mert Én vagyok az Örökkévaló, az ő Istenük.” – **3Mózes 26:44.**

A hetiszakasz a különféle Istennek tett felajánlások becsértékének számítási szabályaival végződik. – **3Mózes 27.**

חזק חזק ונתחזק

Hetiszakasz: Böhár - Böchukotáj (בְּהַר-בְּחֻקוֹתַי)

Bízz meg a partneredben!

Egy nemzetközi luxus-textiliákkal foglalkozó kereskedő meglátogatta a lubavicsi Rebbét. Az üzletember az angliai chábád közösség aktív tagjaként jól tudta, hogy a Rebbe tanácsai, és áldása mennyit segítenek az emberek életében minden területen. A beszélgetés egy bizonyos pontján azt a szinte már nevetséges ajánlatot tette a Rebbének, hogy legyenek üzleti partnerek. A Rebbe komolyan válaszolt: Rendben, de emlékezz, a partnerségben egyik fél sem tesz semmilyen lépést a másik fél beleegyezése nélkül. Megegyeztünk? Az ember annyira izgatottan fogadta a lehetőséget, hogy a cádikkal működhet együtt, hogy elfogadta a feltételt. Később a Rebbe azt javasolta, hogy vegyen egy nagy mennyiséget egy bizonyos különleges anyagból, amiről az üzletember még nem is hallott. A kereskedő hazament és rendelt is egy nagy adagot abból az anyagból. Amikor jelentést tett a Rebbének, az azt mondta, hogy ez nagyon szerény bevásárlás volt, sokkal többet kellene vennie az anyagból. Így az ember akkora mennyiséget vett, hogy az egész vagyona ráment. Röviddel a vásárlás után a szövetek ára a piacon erősen csökkenni kezdett. A kereskedő úgy gondolta, hogy legalább egy részét el kéne adni a vásárolt anyagnak, hogy valamennyi pénzt megmentsen. Fel is hívta a Rebbét, hogy a megállapodásukhoz híven a beleegyezését kérje az eladásba, de a Rebbe nem járult hozzá, hanem emlékeztette, hogy nem tehet egyoldalú intézkedéseket. Ahogy csökkent a szövet ára a piacon, úgy csökkent a kereskedő életkedve is. Minden nap rápillantott a vagyonára, amely elúszott. De kérdéseire a Rebbe mindig csak azt mondta: Ne add el! Amikor az ember a csőd szélén állt, elkezdte ártékelni kapcsolatát a Rebbével és a chábád közösséggel. Talán az egész hiba volt - gondolta magában. Ahogy a birtokában lévő anyag értéke csökkent, úgy távolodott el ő maga egyre jobban a chábád közösségtől. Egy napon aztán lassú emelkedés kezdődött a szövetek piacán. Amikor már annyira megemelkedtek az árak, hogy az üzletember újra pénzénél lett volna az eladással, konzultált a Rebbével, de az továbbra sem járult hozzá az eladáshoz. Az emberünk már nem csak csalódott volt, de kimondottan elkeseredett. Nemsokára egy híres divattervező olyan újítással állt elő, mely ennek a különleges anyagnak a széleskörű felhasználását hozta magával. Így a kereskedő egyeduralkodó lett a piacon. Mindezt jelentette a Rebbének, aki végre azt mondta, elérkezett az idő az eladásra. Az áru nagyon gyorsan elkelt. A kereskedő milliókat keresett az üzleten. Azonnal el is utazott a Rebbéhez, hogy elvigye neki a ráeső részt a haszonból.

A Rebbe nem fogadta el, hanem utasította az embert, hogy adja adományak. Az üzletember megkérdezte, belevágnak-e egy újabb közös vállalkozásba. De a Rebbe nem akart, és mosolyogva mondta: „Sajnálom, gyenge partner vagy.” A hetiszakaszunk elején tanuljuk, hogy a Szináj hegyen Isten azt mondta a népnek, hogy tartsák meg a Smita év szabályait, a föld szombatját. Amikor bemennek Izrael földjére, számolják az éveket hét éves ciklusokban. Hat éven át lehet művelni a földet és betakarítani a termését, de a heteik év legyen a föld szombatja Istennek szentelve. Nincs ültetés, nincs metszés, nincs betakarítás, nincs szedés. Egy év a szellemi elfoglaltságokra legyen szánva.

A Tóra aztán folytatja: és ha valaki kérdezné, mit fogunk enni abban az évben, amikor nem művelünk és nem takarítjuk be a termést? Azért a hatodik évben termelt gabona háromszor annyi lesz, mint amit a hetedik évben a pihenéssel elveszítünk! Más szavakkal, a smita év, amit Istennek szentelnek, háromszoros nyereséget hoz a veszteség helyett, mert Isten áldása lesz a gazdálkodón, aki betartja az ő törvényét, és pihenteti a földet. Az egész izraeli gazdaság a mezőgazdaságra épült. Egy teljes éven át tartózkodni a földmunkától a bátorság, az önfeláldozás és az Istenbe vetett hit ékes bizonyítéka volt. És azokban a kezdeti időkben, amikor a legtöbben betartották a Smita év parancsát áldás volt földeken az ígélet szerint. Senki nem volt éhes, jó volt az élet. Csak azután, hogy néhányan úgy döntöttek leölik az aranytojást tojó tyúkot, és próbáltak kicsit többet keresni azzal, hogy a hetedik évben is dolgoznak, akkor kezdett az izraeli gazdaság összeomlani. Hosszasan beszélhetünk az istenhitről, az abszolút bölcsességről, az isteni jóságról és kegyességről. De vajon a pénzünket is ezzel összhangban fektetjük be? Hitünk nem csak akkor számít, amikor szemünket és figyelmünket az ég felé fordítjuk, hanem a mindennapi életünkben is, hogy hogyan viselkedünk az irodában, a bankban vagy a közértben. Hogy tartjuk-e a szent szombatot, hogy megfelelő iskolába járattuk-e a gyerekünket, hogy teszünk-e azért, hogy kóser konyhát vigyünk. A Smita arra emlékeztet minket, hogy a Szináj hegy összekötő hidat emelt az elképzelés és a tettek közé, a hit és a cselekedetek közé, a biztonság és a döntéshozatal közé. A Szináj hegy lábánál ugyanis Isten a társává, (üzleti) partnerévé fogadott minket a teremtésben. És csak egyetlen dolgot vár tőlünk: ne legyünk gyenge partnerek!

Chaim Shaul Glitzenstein Rabbi

Menáchem Meron: Az élő biblia c. könyvéből

AZ IGAZI BÉKE

Hetizsakaszunk két részre oszlik. Az első részben a Tóra kilátásba helyezi mindazt a jót, amit Izráel élvezni fog, ha követi az isteni parancsokat. A második rész az úgynevezett „feddő szakasz” (párásat hátochécha) felsorolja a büntetés elrettentő válfajait, ha az Országában élő nép elhagyja Istenét. (Leviták, 26. fejezet)

Az első, az „**áldások**” része, az Ország és a nép békéjét helyezi kilátásba. A Tóra által leírt béke az igazi béke, annak minden tényezőjével. Gazdasági, anyagi jólét, félelem nélküli élet, biztonság és megelégedettség tölti el a lakosság szívét és semmi sem áll útjába, az emberi boldogságnak.

„Békét adok az Országban, és feküsztek és nem féltek, kiirtom a vadállatokat Országotokból, és nem vonul át kard az Országotokon. Megsokasodtok és betöltöm a veletek kötött frigyét. És az ő termését eszitek, amíg az új termés ki nem szorítja azt.” (Lev. 6/6.)

A gazdasági és anyagi jóléten túl Izráel szellemi élete is virulni fog. Nem lesz szükség dorgálásra és fenyítésre, mert **„Izráel, a Tóra és Isten egyik lesznek”** (Talmud). A hetizsakasz ezt a gondolatot fejezi ki a következő mondatban: **„Hajlékomat köztetek helyezem el... veletek járok és én leszek a ti Istenetek, ti pedig az én népem.”** (U.o. /11-12.) Az előbb említett talmudi és a hetizsakaszból idézett mondat Izráel népi létét függővé teszi a benne lakozó szellemiségtől. Sem az Ország birtoklása, sem az anyagi javak nem biztosítják Izráel létét és békéjét. Zsidó nép nem lehet zsidó hit nélkül, Izráel nem lehet csak egy a sok nép közül. A bennünk lakozó hit, a Törvény által követelt erkölcs velejárója az igazi békének. **„Ha törvényeim szerint éltek”** (Lev. 26/3.), így szól a hetizsakasz első mondata. Alapfeltétele ez a félelem nélküli életnek, a fizikai jólétnek és Izráel békéjének.

A hetizsakasz második, ún. „**feddő**” része Izráel bűneinek következményeit sorolja fel. De a sok kilátásba helyezett elrettentő szenvedés ellenére a Tóra biztosítja a zsidó nép örök létét. A legnagyobb büntetés az Országból való száműzetés lehet, de sohasem pusztulás. **„De ha ellenségei országában lesz is a nép, nem döntöm őket végső pusztulásba, nem szegem meg a velük kötött frigyét, mert én vagyok az ő Istenük és megemlékezem az ősökkel kötött szövetségről.”** („**Brit risonim**” - u.o. /44-45.) Ha megvizsgáljuk a közel 2000 éves zsidó történelmet a Második Szentély pusztulása után, valóban csodálatra méltó és egyedülálló jelenség népünk fennmaradása. Nagy népek tűntek el a történelem süllyesztőjében, még akkor is, ha saját földjükön éltek. (Babilon, Asszíria, Római Birodalom stb.) A számban kicsi Izráel szétszórva a világ minden táján fizikai és szellemi vonatkozásban nemcsak fennmaradt, hanem képes volt újból felépíteni hazáját, kultúráját, nemzeti életét! A fennmaradás csodája nem kisebb Izráel életében, mint a Zsidó Állam felállítása. És minek köszönhető ez a történelmi jelenség? Nemcsak Isten volt hű az ősi szövetséghez, hanem népünk is hű maradt zsidó identitásához. A „Smá Jiszráél” -lél ajkukon máglyára menők az inkvizíció korában, vagy a varsói, krakkói stb. gettó hősi lázadói, a budapesti cionisták életmentő, bravúros tevékenysége, mind részesei a zsidó nép csodálatos fennmaradásának biztosításában. Zsidónak lenni azt jelentette, hogy akár cionista, akár vallási formában azonosulni az ősök által ránk hagyott örökséggel. Jona próféta a viharos tengeren öntudatosan közölte az idegen hajósokkal: **„ivri anochi”** héber vagyok, ki az egy Istent imádja. (Jona 1/9.) Izráel népe fennmaradt, mert tagjai zsidónak vallották magukat, ha különféle módon is. Népünk egyharmadát kiirtották a II. világháború során. Nem volt rá példa az emberiség történetében. De csodák csodája, a pokolból megmenekülteknek volt erejük és hitük - új életkezdéséhez. Az új életet az Országba való visszatéréssel kezdték. Részt vettek annak megalapításában és védelmében. ők maguk, majd utódaik, a második és harmadik nemzedék hősies harcokban biztosították az Ország és a népfüggetlenségét. Ötven év után most a békéért harcolunk. Hetizsakaszunk fent idézett mondata szerint **„Békét adok Országotokban, félelem nélkül lakoztok benne és kard nem megy át Országotokon.”** Jezsájás próféta örök szavai: **„Söar jásu”** - a maradék visszatér hazájához és hitéhez (Jes. 10/21.), hogy részesüljön az igazi béke áldásában.

Eliezer Slomovits: Mózes – Moshe Rabbénu a Kabbalában

Moshe rabbénu különlegessége, mint „**minden anyaszült ember kiválója**” többféleképpen van magyarázva a Kabbalában pl.: ő megtisztult „**amíg fizikai ereje egészen elhagyta –, az Isten-i ihlet teljesen megszállta**” (Ramban – Nachmanides)

Mózes a hét pásztor egyike, a nemzet megbízható vezére (reaja mehejmána) és „**Egész Izrael hűségese szeretője**” (Ramak)

A Zohár könyve Mózeset, mint kiváló, példás cadiknak (jámbornak) mutatja be. Miután nagy önfeláldozást tanúsított (meszurit nefes) a zsidó nép iránt, ezért az Ö-velő fenséges sugárzással áldotta meg. A tanházát a Fény jesivájának, szóbeli Tóra iskolájának nevezik (metivta de honra).

Menachem Tzioni kabbalista tudós rabbi szerint mind a mai napig fénylik az arca, ragyog és sugárzik, mintha élne.

A hegyen töltött Szagnazel-nek, a bölcsesség mesterének tanítványa volt, aki a Tórát 70 módon tanította 70 nyelvezetben. A kabbalisták magyarázata szerint Moshe rabbénu a Tóra minden betűjére 70 titkos módú magyarázatot talált.

A „**Széfer Hatmuna**” szerint az Ö-velő maga adta át Mózesnek a titkos magyarázatokat és ő „**saját nyelvén**” leírta őket a Tórába, hogy ott maradjanak elrejtve.

A szombat délutáni mincha ima időben hunyt el (Mincha sel shabat) és ezért mondunk „**ciduk ha-din**” mondatokat a mincha imában sabbatkor.

„**És a tanházak kapui bezáródnak!**” A Zohár könyve szerint József és Dávid király szintén a szombati mincha órában hunytak el és azért mondjuk a három mondatot.

Egyes kabbalisták szerint Mózes a Meárat há-Máhpélá-ban (Machpéla-barlang - bibliai ősök temetkezési helye) lett eltemetve, felsége, Cipóra mellett. A Zohár az I-teni szellemet (shechina) mint Mózes menyasszonyát mutatja be, Mózeset pedig mint a férjét. Ezzel a nagy fontosságú ranggal Moshe rabbénu már életében lett megkoronázva, nem úgy, mint ősatyánk Jákob, aki csak halála után.

Külön fejezet a kérdés, hogy Moshe rabbénu lesz-e a messiás (mesiach)? A tikunei Zohárban és később a Ramchal-nál felvetődik a kérdés: Mik lesznek Moshének a feladatai és szerepe a jövőbeli megváltás idejében? Egyes kabbalisták szerint Moshe rabbénu lélekvándorlás által lesz a messiás (Mesiach ben David). Másoknál is elfogadott vélemény, hogy Mózes lesz a messiás. **Moshe** משה Gimatriában a héber betűk számértékének összeadása szerint megfelel a **shilo** שילה szónak (**Berésit 49.10.**), mindkét szó számértéke 345 (shilo jelentése: messiás).

A „**Benei iszaszchar**” megállapítása szerint a Szukot félünnep 4. napja az, amikor Mózes „**ushpiz**” – vendég a szukába (sátorba) látogat, minden évben ugyan azon napra esik, mint Zájin ádár (ádár hó 7-e) Mózes halálának és születésének napja. Úgy szintén Lág Báomer, rabbi Simon bar Jochai (a hagyomány szerint ő a Zohár szerzője) halálának napja. Moshe rabbénu emlékére szerkesztették a „**Tikunei Zájin Ádár**” című könyvet.

Raj Tamás:

Bibliaiskola

Az elsőszülöttség a Bibliában

Föníciával És Kánaánnal ellentétben az egyiptomiaknál és az ókori hébereknél az elsőszülöttek előjogokkal rendelkeztek. Egyiptomban a fáraó, hatalmának biztosítására, az elsőszülötteken keresztül irányította a családokat és a nemzetségeket. Kiváltságukat azzal jelezte az uralkodó, hogy alkalmanként fogadta őket, s hogy állandóan hordhatták a kivételezettségre utaló csíkos köntöst. Nem véletlen, hogy amikor Jákob kedvenc fiának ilyen (nem „tarka”, hanem csíkos) köntöst ad, voltaképpen ezzel jelzi azt, hogy elsőszülöttjének szemelte ki. Ez persze, még a későbbi mózesi törvények szerint is, szabályellenes volt. Az elsőszülöttség ugyanis mindig apai ágon számított, márpedig, noha József anyjának, Ráhelnek elsőszülöttje, Jákob sokadik gyermeke volt. József tehát a köntöst nem díszes öltözetként, hanem az elsőszülötti jog elnyerése érdekében viselte, s nem kell csodálkoznunk, hogy testvérei ezért meggyűlöltek őt. Amikor pedig Isten megbünteti Egyiptomot, a legsúlyosabb csapás éppen az elsőszülöttek halála, „a fáraó elsőszülöttjétől a börtönben ülő fogoly fiáig”.

A bibliai korban, a zsidóság körében az elsőszülöttség (**héberül beborá**) két nagyon fontos előjoggal járt. Az egyik az örökség kérdése volt: az elsőszülött (**bekhor**) ugyanis az apai örökségből kétszeres részt örökölt. Mivel például Jákobnak tizenkét fia volt, az örökséget tizenhárom részre kellett osztani, s ebből az elsőszülött 2/13-ot, a többi 1/13-ot kapott. Amikor pedig Jákob egy tál löncséért megvette Ézsautól az elsőszülöttséget, voltaképpen a majdani örökség egyharmada helyett kétharmadhoz jutott. Ha az elsőszülött történetesen lány volt, a következő fiú már nem bírt előjoggal, s az örökséget természetes módon osztották szét a fiúk között. (A lányok nem örököltek, értük a vőlegénynek még fizetnie is kellett.) Ezért mondja a Talmud: „**Ha lány (születik) elsőként, jó jel a fiúk számára**”.

Az elsőszülött fiú másik, talán az előzőnél még jelentősebb előjoga „**az apai áldás**” folytatása volt, ő nyerte el ugyanis az apa áldását, és ezzel azt a jogot, hogy az apa halála után a család vezetője, szellemi-vallási irányítója legyen. A Bibliából tudjuk, hogy Jákob ezt is megszerezte bátyja elől, s hogy Izsák miután tévedésből őt áldja meg, kénytelen Ézsauak ezért azt mondani, nincs másik áldása. Az idősebb fiú hiába kérleli őt: „**Csak egy áldásod van? Áldj meg engem is, apám!**” (**I. könyv, 27. fejezet 38. vers**). Kárpótlásul Izsák „**pótáldásában**” azt kívánja, hogy idővel szűnjen majd meg a Jákob orvul megszerzett hegemoniája Ézsau és népe fölött.

Jákob egyébként többszörös büntetésben részesült csalárdsága miatt. Nem csupán menekülnie kellett bátyja bosszúvágya elől, húsz esztendőt kell idegenben szolgálnia, de őt magát is becsapják: a szeretett fiatalabb lány, Ráhel helyett az elsőszülött Lea rejtőzik a menyegzői fátýol alatt...

Az elsőszülöttségből, indokolt esetben, az apa kizárhatta fiát, ilyenkor a másodszülött vette át szerepét. Jákob elsőszülött fia például a Leától született Rubén volt, ám apja kirekesztette őt azért a bűnéért, amelyet családja ellen elkövetett. Simon és Lévi sem lehetett elsőszülött,

Raj Tamás:

Bibliaiskola

mert ők bosszút álltak húguk meggyalázásáért, s ezzel Jákob kitagadta őket. Így végül a negyedik fiú, Juda vette át a család vezető szerepét apjuktól, ahogyan ezt a harmadik ősapa áldásaiból megtudjuk.

Az örökséget mégsem tizenhárom, hanem tizennégy részre osztották. Jákob ugyanis, közvetlenül halála előtt, örökbe fogadja József két fiát, Efrájimot és Menásét. (Egyébként is képzelenség lett volna, hogy az egyiptomi alkirály valamely zsidó törzs vezetőjeként szerepeljen.) Így voltaképpen az ősapa beváltotta a csíkos köntös ajándékozásával Józsefnek tett ígéretét, s kettős részt juttatott neki örökségéből...

Érdekes az is, hogy Jákob, idős korában újra felborítja a természetes elsőszülöttség sajátos szabályait: ahogyan annak idején ő előzte meg Ézsaut, úgy helyezi előbbre másodszülött unokáját, az elsővel szemben. Valójában Menáse az idősebb, de Jákob tudja és megjósolja, hogy Efrájim nagyobb szerepet kap majd a történelemben.

Mózes tisztában volt vele, hogy Kánaánban mit tesznek az elsőszülöttekkel, ezért még a pusztában törvényt hoz róluk. A népszámlálást követően megszámloltatja az elsőszülötteket, és behelyettesíti őket a közel hasonló létszámú Lévi (papi) törzs tagjaival, akik Isten szolgálói lettek. A különbséget adományban kellett lerónia a népnek, így később már nem állíthatta senki, hogy az elsőszülött férfiaknak bármi egyéb kötelezettségük volna Istennel szemben. Az egyiptomi tizedik csapástól való megmenekülést (pészah előtti reggelén) mindmáig megünneplik az elsőszülött zsidó férfiak.

A Tóra előírja, hogy az elsőszülött állatokat fel kell áldozni, de „**elsőszülött fiaidat váltsd ki**”. Ezt a szertartást (**héberül pidjon habén, röviden pidjon**), amikor a fiút egy papi családból való férfitől (**kohén**) váltják ki, a születést követő 30. napon ugyancsak mindmáig megünnepeljük.

**JÖVEDELEMADÓJA 1+1 SZÁZALÉKÁT,
AMENNYIBEN KÖZÖSSÉGÜNKETSZERETNÉ TÁMOGATNI, AZ ALÁBBI ADÓ-
SZÁMOKRA TUDJA ÁTUTALNI: TAL-
MUD-TÓRA ALAPÍTVÁNY: 19700289-1-
42 MAZSIHISZ:0358**

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

AZ ARANYBORJÚ MÁSODIK RÉSZ

Mózes amint jött le a hegyről félúton találkozott a reá váró Józsuával. Közeledve a tábor felé hallották az eszeveszett mulatozás hangjait. Meggyorsították lépteiket és meglátták Izrael népét, amint a borjúbálvány körül dáridózik. Mózes éktelen haragra gerjedt, hiszen nemrég kétszer is fogadalmat tett a nép, hogy megtartják az Örökkévaló rendeleteit, most mégis a bálványimádás bűnébe estek. Nem tudott uralkodni magán, és tiszta erejéből a földhöz vágta a két kőtáblát, ami darabokra tört. Az Örökkévaló már a kezdetekben eldöntötte, hogy Mózes nem léphet az Ígéret földjére, és ez a jelenet most megerősítette a döntése helyességéről. A kőtáblákat, amiket az Örökkévaló hasított ki a sziklából, és amire saját ujjával írta rá a Tízparancsolatot, a szeme világánál is jobban kellett volna őriznie Mózesnek, hiszen az eredeti pótolhatatlan volt, haragjában azonban gondolkodás nélkül összetörte azokat. Lehetősége lett volna átadni Józsuának, vagy óvatosan letenni a földre, de ő semmibe vette az Örökkévaló munkáját. Ez volt a legnagyobb bűn, amit élete során elkövetett. Lerohant a nép közé, és ledöntötte az aranyborjú bálványt:

„És megragadta a borjúbálványt, amelyet alkottak és elégette a tűzben és megörölte, míg finom porrá nem mállott, azután a víz színére szórta és megitta vele Izrael fiait.”

Áronra támadt, felelősségre vonta a helyettesét, hogy bálványimádásra csábította a népet az aranyborjúval. Áron hazudott, mert azt állította, hogy nem ő készítette a bálványt, hanem csak úgy magától jött létre a megolvasztott aranyból, amikor a nép megbízta azzal, hogy készítsen istent:

„Én szoltam hozzájuk: Akinek van aranya, vessétek le magatokról! És ideadták nekem és én tűzbe vettem és előjött ez a borjú.”

Nemrég még azt állította, hogy ő személyesen faragta ki az öntőmintát. Egy borjú nem jön elő magától a megolvadt aranyból. Mózes továbblépett, maga köré gyűjtötte az Örökkévalóhoz hűséges embereket, és kiadta a parancsot a bűnösök ellen:

„Csatolja mindenki kardját oldalára, járjatok keresztül – kasul a táborban kaputól kapuig és ölje meg mindenki testvérét is és barátját vagy rokonát.”

Természetesen ez a büntetés csak azokra vonatkozott, akik részt vettek a bálványimádásban. Lekaszaboltak a kardjaikkal háromezer embert, mire visszaállt a rend a táborban. Mózes szózatot intézett a néphez:

„Ti fölötté nagy vétkeket követtetek el és én most felmegyek az Örökkévaló elé, talán engesztelést szerezhettek vétkeitekért.”

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

Mózes ismét felment a hegyre. Mirjam, közben Húr özvegyével, annak fiával, Úrival, és unokájával Becaléllal, aki később a szentély főépítésze lett, eltemette a meggyilkolt fiát, Húrt. Amikor meglátta Mózeset iszonyú haragra gerjedt és bosszút forralt ellene, mert, ha csak egy nappal előbb jött volna le a hegyről, a fia még most is élne. Az elmúlt események alatt azonban még a közelébe sem juthatott, mert Mózes ott állt és figyelte, ahogy az emberei sorra gyilkolják le a bűnösöket.

Mózes, visszament a hegyre, megállt az Örökkévaló előtt, aki egyszer már megígérte, hogy nem pusztítja el a népet, amikor ezt mondta:

„És elállott az Örökkévaló a balvégzettől, amelyet népére hozni szándékozott.”

Szükségét érezte annak, hogy megerősítse az ígéretet, felajánlotta saját életét is a népért cserébe:

„Könyörülj, nagy vétet követett el ez a nép, midőn aranyból istent alkotott magának. És most, ha megbocsátod bűnüket! ... ha pedig nem, törölj ki engem a te könyvedből, amelyet írtál. és szólott az Örökkévaló Mózeshez: Aki vétett ellenem, azt törölöm ki a könyvedből. És az Örökkévaló sújtotta a népet, mivelhogy ők voltak alkotói a borjúnak, melyet Áron készített.”

Gyönyörű példája ez az önfeláldozásnak, amit Mózes tett, hogy felajánlotta saját életét azért, hogy ne pusztuljon el Izrael népe. Az Örökkévaló keményen megbüntette Áront és a népet, de nem azonnal, hanem később, amikor már biztonságban érezték magukat.

A következő számban folytatjuk a kalandot....

**JÖVEDELEMADÓJA 1+1 SZÁZALÉKÁT,
AMENNYIBEN KÖZÖSSÉGÜNKETSZE-
RETNÉ TÁMOGATNI, AZ ALÁBBI ADÓ-
SZÁMOKRA TUDJA ÁTUTALNI: TAL-
MUD-TÓRA ALAPÍTVÁNY: 19700289-1-
42 MAZSIHISZ:0358**

A héber betűk titkai

LÁMED (ל)

A héber ábécé tizenkettedik betűje, számértéke: 30.

A **lámed** formája két másik betűből tevődik össze: **egy váv és egy káf**. Az Atyák bölcs tanításai szerint az ember harminc éves korára éri el teljes erejét, érettségét. Ez a Tórából is tudható, ugyanis a sivatagi Szentélyátor körül szolgáló lévíták kizárólag harminc és ötven éves kor között teljesíthettek szolgálatot.

Egyfelől ismert, hogy a zsidók a tíz kém bűne miatt voltak kénytelenek negyven évig a sivatagban vándorolni, másfelől azonban felmerül a kérdés, miért kellett vándorolniuk egyik állomásról a másikra, miért nem tartózkodtak egy helyen, viszonylagos kényelemben negyven éven át? A vándorlás tulajdonképpen célja, büntető jellegén túl, az volt, hogy a zsidók a sivatagot „szépséges kertté” változtassák, behozva az istenit egy pusztára, elhagyatott helyre. Ez igaz volt spirituális értelemben, amikor a Frigyládát benne a Tórával, valamint a sivatagi Szentély más kellékeit vitték egyik állomásról a másikra, minden helyen szellemi felemelkedést vonva maguk után. Igaz volt az anyagi világban is, mert a sivatag ezáltal valóban olyanná vált, mint az Éden. A történelem során száműzetésbe kényszerült zsidó nép hosszú gáluti léte hasonlóságot mutat a pusztai vándorlás évtizedeivel. Az Örökkévaló Jelenléte elkísérte a zsidó népet, bármely idegen országba voltak kénytelenek letelepedni. A zsidók mindenütt pozitív hatással voltak környezetükre, felemelve és gazdagítva a befogadó népek kultúráját. Ez a zsidó lét egyik céljának is betudható. De a Midrás Smuél című könyv azt írja, hogy amikor valaki betölti harmincadik életévét, akkor válik képessé vezetni, tanítani, jó befolyással lenni másokra. Minden, amit addig tesz csupán felkészülés, alapvetés.

A héber ábécé két betűje, az álef és a lámed egyaránt tanítót jelent: **אלוף / áluf, מלמד / melámed**. Az álef és a lámed kapcsolata abban is van, hogy az **álef formája két judból és egy váv-ból áll (ו+ו+ו)**, melyek számértéke huszonhat.

A lámed egy káf-ból és egy váv-ból áll (ו+כ), melynek szintén huszonhat a számértéke. A huszonhat a négybetűs **Istennév (ה+ו+ה+ו)**, a Tetragrammaton számértéke. Az álef a kezdeti tanulást jelöli, az elméletet, míg a lámed már a haladó szintet, a gyakorlati tudnivalókat öleli fel. Az **álef az Írott Tant** (amiben általános alapelvek található), míg a **lámed a Szóbeli Tant** (amiben gyakorlati útmutatást ad) szimbolizálja.

A **lámed káf**-ja az ember. Az ember a Kabbala szerint isteni és állati lélekből tevődik össze, mindkettőben tíz-tíz szférája-szintje (**széchel és midot / ész és tulajdonság**)

A héber betűk titkai

LÁMED (ל)

A héber ábécé tizenkettedik betűje, számértéke: 30.

van, mely együtt húsz, a **káf** számértéke. A **vav** Istent jelöli, aki a két lélek között lakozik, és Aki hozzáadja az Ő tíz szféráját, az isteni energiákat, így lesz a húszból harminc, vagyis **lámed**.

A Zohár szerint a **lámed** egy égbe nyúló toronyhoz hasonlatos. A **lámed váv**-ja a szellemit, mely a legfelsőbb szférákban van, jelöli. A **váv**, hozza le ezt az isteni erőt fentről, a szellemi régiókból a fizikai világba, a **káf** szintjére, az emberhez közel. A **lámed** tesz képessé arra, hogy a szellemi dolgokat megtanuljuk a gyakorlatba átültetni.

A **lámed** jelentése **tanulni** (ללמוד / lilmod), vagy **tanítani** (ללמד / löláméd), **jiddisben: לערנען / lernen, ugyanaz a szó.** A zsidó napi feladata a Tóratanulás. Minden zsidó feladata tanulni és egyben tanítani. Legfőképp a szülőké, akiknek tórai kötelességük gyermekeik tanítása a Tanra és jócselekedetekre. Érdekes, a tanulás parancsa nincs explicite a Tórában. Azt, hogy mindenkinek tanulni kell, egy tórai parancsból vezethető le: „**és jól tanítsd meg ezekre gyermekeidet**” (5Mózes 6:7.) Maimonidész magyarázza a fenti versből, azért mert, a gyermekeket tanítani kell, a szülőknek is kötelessége Tórát tanulni. Hogyan lehet egy gyermeket úgy tanítani, ha a szülők nem tanulnak Tórát, nem tudják, mit kell tanítani, vagy épp nem szolgálnak jó példával gyermekeik számára?

Miért volt szükség arra, hogy a Tóratanulás parancsa rejtett módon legyen jelen egy másik tórai parancsolatban?

A lubavicsi Rebbe szerint, amikor valaki Tórát tanul, az egy gyermek szintje lelki értelemben, így a parancsolat, tanítsd a gyermeked, minden zsidóra vonatkozik. Ezért senki nem mondhatja, én már túl öreg vagyok, sok Tórát tanultam, nincs benne semmi újdonság a számomra. Ellenkezőleg, a Tóra végtelen. Nem számít hányszor olvastad, mindig tud újat mondani. Gyermeki módon kell közeledni hozzá és késznek lenni, hogy új dolgokat vegyen, halljon meg belőle az ember. Az Atyák bölcs tanításaiban olvassuk: Ki a bölcs? Aki mindenkitől tud tanulni. A „**mindenki**” -ben egy fiatalabb személy is benne van, sokszor még a saját gyermekeink is.

Forrás: (tfilin)

ה"ה

NAGY FUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND MÁJUS 1. – 31. KÖZÖTT

O	25.	1.	hétfő		8,00	19,00	10.	I	
	26.	2.	kedd		7,00	19,00	11.		
	27.	3.	szerda		7,00	19,00	12.		
	28.	4.	csütörtök		7,00	19,00	13.		
	29.	5.	péntek	<i>PÉSZÁCH SÉNI</i>	₪ 19,42	7,00	19,00		14.
	30.	6.	szombat	EMOR	vége: 20,55	8,00	20,15		15.
	31.	7.	vasárnap		8,00	19,00	16.		
M	32.	8.	hétfő		7,00	19,00	17.	J	
	33.	9.	kedd	<i>LÁG BÁOMER</i>	7,00	19,00	18.		
	34.	10.	szerda		7,00	19,00	19.		
	35.	11.	csütörtök		7,00	19,00	20.		
	36.	12.	péntek		₪ 19,51	7,00	19,00		21.
	37.	13.	szombat	BÖHÁR – BÖCHUKOTÁJ	vége: 21,07	8,00	20,30		22.
	38.	14.	vasárnap		8,00	19,00	23.		
E	39.	15.	hétfő		7,00	19,00	24.	Á	
	40.	16.	kedd		7,00	19,00	25.		
	41.	17.	szerda		7,00	19,00	26.		
	42.	18.	csütörtök	<i>JAJM KIPPUR KOTAJN</i>	7,00	19,00	27.		
	43.	19.	péntek		₪ 20,00	7,00	19,00		28.
	44.	20.	szombat	BÁMIDBÁR ÚJHOLD HIRDETÉS	vége: 21,18	8,00	20,30		29.
	45.	21.	vasárnap	ÚJHOLD	8,00	19,00	1.		
R	46.	22.	hétfő		7,00	19,00	2.	S	
	47.	23.	kedd		7,00	19,00	3.		
	48.	24.	szerda		7,00	19,00	4.		
	49.	25.	csütörtök	EREV SÁVUOT	₪ 20,07	7,00	19,00		5.
	26.	péntek	SÁVUOT 1	₪ 20,08	8,00	19,00	6.		
	27.	szombat	SÁVUOT 2. MÁZKÍR kb. 9,30	vége: 21,27	8,00	20,45	7.		
	28.	vasárnap		8,00	19,00	8.			
N	29.	hétfő		8,00	19,00	9.	Á		
	30.	kedd		7,00	19,00	10.			
	31.	szerda		7,00	19,00	11.			
								N	

Ismeretlen zsidók nyomában XXX. Dux Adolf

Dux Adolf (Pozsony, 1822. október 25. – Budapest, 1881. november 21.) bölcészdoktor, újságíró, kritikus, műfordító, a Kisfaludy Társaság tagja.

Szegény zsidó szülők gyermeke volt, aki már gyermekkorában kivált szorgalmával és észbeli tehetségével. A tudás olthatatlan szomjával vetette magát arra, amit akkor egy zsidó iskolában tanulni lehetett; még nem volt tízéves, amikor apja egy alkalommal a 13 éves gyermeket bemutatta Deák Ferencnek az pozsonyi országgyűlésen, aki jó indulattal fogadta a látogatást. Vizsgáztatta a gyermeket és különösen a földrajzból adott feleletei annyira megtetszettek neki, hogy három ezüst húszassal – ami akkor nagy pénz volt egy szegény gyermeknek – megajándékozva bocsátotta el magától. Más fiúkkal ellentétben, ő könyveket és írószereket vásárolt a három húszason és folytatta tanulmányait; később is mindig szegény ember volt, aki csak a szellemi élet kincseiből csinált forgalmat magának és a világnak.

A gimnáziumot szülővárosában és Győrött, ezután a pozsonyi akadémián a két bölcseleti és ugyanannyi jogi évfolyamot végezett. Azok an az időkben, amikor Pozsonyban, az Országgyűlés tagjai és az országgyűlési ifjúság között a magyar szó mind gyakoribb lett, Dux is lassanként annyit megtanult magyarul, hogy szótár segítségével képes volt rövidebb magyar cikkek fordítására. Bő alkalma jutott erre, mikor Neustadt Adolf 1847-ben Pozsonyba ment, és a *Pressburger Zeitungot* átvette. Később magyar költeményeket is fordíttatott az említett lapba és annak melléklapjába a *Pannóniába*. 1848-ban, amikor az első zsidóüldözések kezdődtek és a magyarországi zsidóságot a sajtóban is német és osztrák szellemmel és magyartalansággal vádolták, őbenne már magyar szellem és hazafias érzelem élt, s bátran és erélyesen kelt hitsorsosai védelmére.

Tanulmányainak folytatására, 1849-ben Bécsbe ment, ahol az egyetemen bölcseletdoktori oklevelet szerzett. De emellett és azután is kizárólag az irodalomnak élt. Az *Oesterreichische Zeitung* mellett Warrens Konrád alkalmazta. 1852-ben a reakció miatt kénytelen volt Bécset elhagyni; hazament szülővárosába, és ott részben mint póttanár a városi reáliskolában, részben mint író (újra a *Pressburger Zeitungnál*) két évig működött; ekkor Bécsbe hívták a Wandererhez, onnan pedig 1855-ben a Pester Lloydhoz. Azontúl ott működött, azt a pár évet kivéve, amelyek alatt az *Ungarischer Lloyd* munkatársa is volt, valamint az 1865. évet, amelyet Bécsben töltött a *General-Correspondenz* könyomatú lapnál, amely akkor egyik főközlönye volt a Deák húsvéti cikke által megindított kiegyezési törekvéseknek.

Ez időben még nem volt annyira birtokában a magyar nyelvnek, hogy magyar író lehessen; de feladatul tűzte maga elé, hogy a magyar irodalom ismertetésére és terjesztésére műfordításokkal és bírálati tanulmányokkal hasson. Irodalmi működésének ezen ága a legterjedelmesebb, leghasznosabb, s ezzel tette a legkiválóbb szolgálatokat irodalmunknak.

Ismeretlen zsidók nyomában XXX. Dux Adolf

Dux volt az első, aki Petőfi Sándort német fordításban bevezette a külföldi irodalomba; ezen első kísérletei is hűség és értelem tekintetében becsesek és nem is voltak hatás nélkül; fordított még Eötvös Józseftől, Vörösmarty Mihálytól, Arany Jánostól és újabb költőink közül is számosaktól. Nem kevesebbet használt irodalmunknak ismertető tanulmányaival, bírálati, életrajzi és egyéb cikkeivel, amelyeket német lapok és szemlék, különösen pedig lexikonok számára készített.

Ezen érdemeiért 1867-ben külső tagjává választotta őt a Kisfaludy Társaság, ahol 1868. február 5-én *A színészet mint közügy különös tekintettel a népszínműre* című értekezéssel (mely a társaság Évlapjainak új folyama IV. kötetében jelent meg) foglalta el székét. Ezzel, mint magyar író jelentkezett és *A bohózat elmélete* című munkájával (mely ugyanott jelent meg) a kitűzött 40 arany pályadíjat nyerte el, mire a társaság 1870. január 26-án belső tagjának választotta. Mint ilyen 1871. október 25-én a *Darwinismus és szépirodalom* című munkájával (ugyanott, VII kötet) foglalt székét. Mint a német nyelvű, de alkotmányos szellemű Pester Lloydnak állandó belső munkatársa, e lapnak irodalmi, szépművészeti és különösen akadémiai és színházi rovatának vezetője, annyit használt irodalmunknak és az ízlésnek, mint kívül kevesen.

Dux sohasem volt egészséges; gyöngye testalkatát már születésével hozta magával; gyermekora óta nélkülözésekkel, az élet fenntartásának nehéz gondjaival küzdve, túlfeszített munkával keresve mindennapi kenyerét, teste ápolására, kényelem és pihenés keresésére sem módja, sem ideje nem volt soha. Idő előtt megöregedett; azután nagyobb bajok is járultak a munka és fáradtság által megtört testének végképp megrontásához. Súlyos szervi betegségek előbb szobájába zárták, majd ágyba vetették; hiába keresett enyhébb éghajlatot. Megtörve, betegen is még mindig dolgozott; még pár nappal halála előtt néhány bölcséleti gondolatot küldött a *Pester Lloyd*nak, amely azokat halála utáni nap közölte.

Pestre kell menni c. vígj. 1 felv. 1859. április 15-én adták a pesti Nemzeti Színházban; Szigeti József Vén bakancsosát lefordította németre és a budai arénában előadták 1858. április 5-én. Jókai Dózsa Györgyét is lefordította 1858-ban egy bécsi színpad számára.

Szerkesztette 1860. július 31-től augusztus 31-ig a *Pesti Kereskedelmi Lapot*, melyet a pesti hites alkuszok testülete adott ki németül is *Pester Geschäftsblatt* címmel.

Az említett cikkein kívül megjelentek tőle dolgozatok a *Pressburger Zeitung*ban (1848. 36. sz. Freiheit, Gleichheit, Brüderlichkeit), a *Szépirodalmi Közlönyben* (1857. A szerelem világtörténeti kifejlődése, 1858).

Sírjánál Falk Miksa mondott megható búcsút. A Kisfaludy Társaságban 1882. február 22-án Sturm Albert tartott fölötte emlékbeszédet. A pozsonyi Toldy-kör 1882-ben szülőházát emléktáblával jelölte meg, az ünnepélyen a Kisfaludy Társaság is képviseltette magát.

Forrás: (wikipedia)

Ronit Lentin: Az anyanyelvét (mame losn) kétségbeesetten kereső jiddise mame II.

Kezdetben voltak a zsidók. És a nők. És "mindenhol élnek zsidók, akárcsak nők, létünket gyakran leplezi a történelem" [...] Mindenhol olyan törvények szerint élünk, amelyeket nem mi alkottunk különféle nyelveken beszélünk; a törvény és a szokásjog kizár minket a hatalomhoz kapcsolódó terekből, szerepekből és erőforrásokból; gyakran vádolnak minket azzal, hogy túl nagy vagy sötét és fondorlatos hatalmat gyakorlunk. Akárcsak a feketék és más sötét bőrű népek. a zsidók és a nők is a Más, a látomás, a kivetített rögeszme megtestesüléseként kísértették a civilizált fehér embert"

Azt gondolom, hogy a nők marginalizálása a nyugati gondolkodásban valószínűleg a zsidóktól eredt. Az emberek teremtésének első leírását a Genézis első részében - amely így szól: "**Teremté tehát az Isten az embert az ő képére, Isten képére teremté őt: férfiúvá és asszonnyá teremté őket**" - úgy is lehet értelmezni, mint az emberiség teremtésének leírását. A Genézis második része már a patriarchátus kialakulását beszéli el: "**És alkotá az Isten azt az oldalbordát, a melyet kivett vala az emberből, asszonnyá, és vivé az emberhez.**"

Az európai nem zsidó társadalom úgy találta, hogy a zsidók nem elég férfiasak. és ezt a nézetet az izraeli társadalom könnyedén magáévá tette az "izraeli" ellenpólusaként megkonstruált "zsidóval" kapcsolatban. Ez a "férfias" norma "mássá" tette (other-ed) és elnémította a nőket. Az újra kitalált "új izraeli (ember)" felruházása "férfi"-tulajdonságokkal a túlélőket és gyermekeiket azzal "nőiesítette el", hogy az újra kitalált "izraeli" szöges ellentétének állította be őket. Pusztán létükkel a stigmatizáltak (ebben az esetben a holocaust-túlélők) jelölik ki a "normalitást" (az izraeli társadalmat). Erving Goffman a Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity című könyvében (1968) azt az egyetemes jelenséget járja körül, hogy a másokkal szembeni viselkedésünket az határozza meg, milyen társadalmi kategóriába soroljuk őket.

Ahhoz, hogy megértsük a stigmát, előbb meg kell értenünk, mi a társadalmi "normalitás". A stigmatizált csoport számára a legfontosabb kérdés a társadalmi struktúrában elfoglalt helye, a "normális" társadalomnak viszont azért van szüksége a másság stigmatizálására, hogy ezáltal meghatározhasa önmagát.

Zigmunt Bauman Modernity and Ambivalence című könyvében (1991) elveti a társadalom leegyszerűsítő felosztását "barátokra" és "ellenségekre", és bevezeti az "idegen" kategóriáját. Az "idegen", aki se nem barát, se nem ellenség, pusztán létezésével anomáliát teremt a barát és az ellenség, a rend és a káosz, a kint és a bent között.

Goffman és Bauman egyetért abban, hogy a hatalmon levők a maguk szempontjai szerint osztják a társadalmat "normálisra" és "stigmatizáltra". Túl azon ugyanis, hogy a "normálisak" a stigmatizáltakat a "normálistól" eltérőnek minősítik, e folyamat során - és ez sokkal lényegesebb - a rend, a modernitás célja, felülkerekedik az ambivalencián. A rend a társadalom barátokra és ellenségekre, önmagunkra és a Másikra való egyértelmű, rendezett felosztásán keresztül valósul meg. Az "ambivalens harmadik" leleplezi a világ rendjének hamisságát: azt az ambivalenciát, amelyet a rendet fenntartó ellentétek csak elleplezni tudnak, megszüntetni nem. A stigma, amely az áthidalhatatlan különbséget hangsúlyozza, alkalmas fegyvernek tűnik az "idegen" kellemetlen ambivalenciája ellen.

Az "idegennek" minden arra irányuló erőfeszítése, hogy a "leplezkedés" vagy az asszimiláció útján kezelje, amit Goffman "elrontott identitásnak" nevez, végül kudarcra van ítélve.

Ronit Lentin: Az anyanyelvét (mame losn) kétségbeesetten kereső jiddise mame II.

A társadalom az asszimiláció lehetőségének felkínálásával újra megerősíti felsőbbrendűségét, és a stigmatizált "idegennek" így nem sok esélye van a valódi asszimilációra. Az asszimiláció - mutat rá Bauman - lehetetlen vállalkozás: áldozata az első, akik átlátnak az egyformaság modern ábrándján.

A zsidó férfit Zakharnak, emlékezőnek hívják. A zsidó patriarchátusban csak férfi emlékezet létezik, mivel "tagjai kizárólag férfiak. Ők az emlékezők és rájuk emlékeznek, a hagyomány, a törvények, a szertartások, a történetek és a tapasztalatok átadói és befogadói". A "női" héberül nekeva "lyuk", ami nem képes megtartani ezt az emlékezetet.

A héber gever - azaz "férfi" szó - kakast is jelent, és ugyanaz a gyöke, mint a gibor (hős) és a gevurab (hősiesség) szónak. Ha a héber a hősiességgel a férfiasságot asszociálja, ez még inkább igaz a fegyverekre és a harcra. A fegyverzet szexuális konnotációi a péniszből erednek: a péniszt zajinnak hívják héberül, ami fegyvert is jelent. A héberek úgy tartják, hogy a háború a férfiakra tartozik.

Simone de Beauvoir volt az első, aki rámutatott arra, hogy a mítoszokban és a társadalmi percepcióban a nő már a bibliai férfi-nő dichotómia óta a Máság (a férfინormától való eltérés) megtestesüléseként jelenik meg. Sokan kritizálták már a más, mint elemzési kategóriát kultúraközi feltevései és biológiai esszencializmusa miatt. A nő, mint az egyetemes kultúraközi Más fogalmát, amelyet a fehér feminizmus etnocentrizmusának fekete feminista kritikája megkérdőjelezett, dekonstruálták.

Számos feminista elsőprő támadást indított a liberalizmus, a humanizmus és a marxizmus általánosító modellje ellen, és a helyi, a sajtóságos, az egyént elemzését választotta azért, hogy így "destabilizálja" a hierarchikus bináris oppozíciók egy részét.

Annak ellenére, hogy minden elemzési kategóriát - beleértve a nem kategóriáját is - dekonstruálták, a nő, mint „más” kategóriája minden problémájával együtt használhatónak tűnik az izraeli társadalomban élő holocaust-túlélők esetében kialakult stigma elnöiesítésének megértéséhez. A gyarmatosítási elméletek is hasznosak, mert a gyarmatosított „más” úgy ábrázolják, mint akiből hiányzik mindaz, ami megvan a gyarmatosítóban. A gyarmatosított „más” nem a közösség tagjaként, hanem egy kaotikus, anonim közösség részeként jelenik meg. "Mindannyian, akik marginalizálódunk, hasonló pozícióból kapcsolódunk be a vitába, mint amilyenben a gyarmatosított van a gyarmatosítóval szemben" - mondja Hartsock.

A gyarmatosított-gyarmatosító dichotómia leegyszerűsítő párhuzamba állítása a nő-férfi bináris oppozícióval nemcsak félrevezető, de egyben megkérdőjelezi a gyarmatosítást és a nem komplexitását is, elmozdíthatatlanságukat hangsúlyozzák. a gyarmatosítottak tisztelni és félni kezelik a hatalmas gyarmatosító vádlókat. Az eredmény, akárcsak Edward Said orientál izmus-tételében (bár Said maga, úgy tűnik, nincs tudatában elemzése nemi implikációinak), a gyarmatosított, a Kelet, a „más” elnöiesítése. A gyarmatosított, a keleti, a nő megalkotásával együtt egy ezektől gyökeresen eltérő lény is születik, amelyik azt gondolja magáról, hogy a központban van, és rendelkezik minden, a saját társadalmában megbecsült tulajdonsággal. Akárcsak a gyarmatosítók a gyarmatosítottokat, a nem zsidó társadalom is az idegen prototípusának tartotta a zsidókat. A zsidó a "megtestesült »idegenség«, az örök vándor, a területhez nem tartozás tökéletes példája, a hontalanság leglényege [...] a nomád múlt a letelepedés korában" - írja Bauman (85. o.).

Folytatjuk...

RECEPT-TÁR

Rizstészta camembert áfonyás rukkolasalátával

Hogyan lehet a rántott camembert-t új szintre emelni? Kölcsön kell kérni az ázsiaiaktól egy kis rizstészta, és abba kell bepanírozni, a végeredmény pedig brutál lesz.

Hozzávalók: 2 főre

30 g rizstészta

3 db tojás

só

2 db camembert

4 ek finomliszt

4 ek zsemlemorzsa

bő olaj a sütéshez

Salátához:

2 ek balzsamecet

1 ek áfonyalekvár

3 ek olívaolaj

só

½ fej lila hagyma (100 g/fej)

100 g rukkola

50 g friss áfonya

Elkészítés:

A rizstészta rántott camembert első lépéseként a rizstészta apró darabokra vágjuk egy olló segítségével, majd a tojásokat megsózzuk és egy tálban fel is verjük őket.

A camembert-eket beleforgatjuk a lisztbe, a tojásba és a morzsába. Jön rájuk még egy tojásos réteg, aztán az összevágott rizstészta forgatjuk, majd mehetnek azonnal az olajba. A bepanírozott sajtokat bő, forró olajban addig sütjük, amíg a morzsa meg nem barnul és a rizstészta fel nem puffad, majd a végén itatóspírra tesszük.

A rukkolasalátához a balzsamecetet, a lekvárt, az olívaolajat és a sót összerázzuk egy befőttesüvegben. A lila hagymát félfőre vágjuk, majd összeforgatjuk a dresszingsel és a rukkolával, és tálalunk. Tányérba szedünk a saliból, mehet a tejére a sajt, és végül szórunk rá néhány szem friss áfonyát.

Forrás: (streetkitchen)

További rakétákat lőtték ki Izrael területére a gázai övezetből

Tovább folyik a rakétaháború a tűzszüneti tárgyalások árnyékában Izrael és az Iszlám Dzsihád között – jelentette a helyi média csütörtökön.

Az izraeli hadsereg a Sabak belbiztonsági szolgálat együttműködésével célzott támadásokkal az éjjel megölte az övezet déli részén, Han-Juniszban egy lakásban Ali Haszan Galit, az Iszlám Dzsihád gázai rakétaegységeinek parancsnokát, akinek az izraeli katonai szóvivő szerint fontos szerepe volt az Izrael elleni rakétakilövésekben.

A lakásban vele tartózkodott az iszlamista terrorszervezet két másik parancsnoka, köztük a testvére is, akik szintén meghaltak a légicsapásban, melyben palesztin jelentések szerint további tíz ember megsérült.

Gali, az Iszlám Dzsihád katonai tanácsának tagja volt a felelős az Izrael ellen irányuló rakéták célzásának és kilövésének munkálataiért a kedden kezdődött Pajzs és Nyíl hadműveletben, melyben szerdán 12 óra alatt közel ötszáz rakétát indítottak Izrael ellen. Az utolsó rakétatűz a Gázai övezetből 23 óra 55 perckor indult a szomszédos Szufa nevű kibuc irányába.

A katonai szóvivő hangsúlyozta, hogy Gali vezette az Izraelt célzó rakétatámadásokat a pontosan két éve kezdődött Falak őrzője hadműveletben, valamint a tavaly augusztusi Hajnalhasadás hadműveletben is. Központi személyiségnek számított a szervezetben, és részt vett a napi irányításában.

Az Al Jazeera pánarab hírtelevízió szerda este arról számolt be, hogy nehézségekbe ütközik az Izrael és az Iszlám Dzsihád közötti tűzszünet elérése. A vita középpontjában az a palesztin követelés áll, hogy Izrael állítsa le a célzott merényletek politikáját.

Az Al-Jazeera szerint a tárgyalásokon az Iszlám Dzsihád három fő feltételt szabott: Kader Adnan holttestének átadását, az iszlamista fegyveresek ciszjordániai megölésének beszüntetését, és a jövő hétre tervezett jeruzsálemi "zászlótáncoltató" felvonulás leállítását.

A tárgyalások nehézségeiről szóló beszámolók néhány órával az után jelentek meg, hogy az egyiptomi televízió szerint megszületett a tűzszünet. Ezt követően egy meg nem nevezett magas rangú izraeli tisztviselő azt mondta a Ynetnek, hogy nem jött létre megállapodás, bár becslése szerint órákon belül észszerű esély van rá.

Az éjszaka folyamán a Fehér Ház bejelentette, hogy Jake Sullivan, az Egyesült Államok nemzetbiztonsági tanácsadója beszélt az izraeli nemzetbiztonsági tanács vezetőjével, Cahi Hanegbivel a Gázai övezetben zajló hadműveletről. A Fehér Ház közleménye szerint Sullivan úgy vélte, hogy csökkenteni kell a feszültséget és meg kell akadályozni a további veszteségeket az emberéletekben. Az amerikai vezető megerősítette, hogy az amerikai kormányzat "erőteljesen támogatja" Izrael biztonságát, valamint támogatja azt a jogát, hogy megvédje lakosait az ellene irányuló rakétáktól.

Benjamin Netanjahu izraeli miniszterelnök szerda esti nyilatkozatában tartózkodott a tűzszünet említésétől, s azt mondta, hogy a hadművelet jelenleg még teljes erővel tovább zajlik. Daniel Hagari katonai szóvivő szerdai sajtótájékoztatóján azt hangsúlyozta, hogy ha az Iszlám Dzsihád továbbra is lövi Izraelt, akkor ezért nagy árat fog fizetni. Kiemelte, hogy amíg nincs hivatalos bejelentés a tűzszünetről, addig Izrael folytatja a védekezést és a támadást.

Forrás: (izraelinfo)

SPORT HÍREK

Pécs – MTK Budapest 0-0 Az MTK Budapest kezdőcsapata az alábbi: Rác- Varju, Bobál, Szépe, Vadnai - Kata, Thiam, Horváth – Spalek, Németh, Kovács M.

Szakmai igazgató: Horváth Dávid

Osztozott a pontokon a PMFC és az MTK az álmos hétfő estén. A labdarúgó NB II 36. fordulójának utolsó mérkőzésén a PMFC és az MTK sem szerzett gólt, a döntetlen pedig azt jelenti, hogy a fővárosi kék-fehérek matematikailag még nem biztosították be NB I-be jutásukat – igaz, elképzelhetetlen, hogy 23 gólos előnyüket leadják az Ajkával szemben.

Összefoglaló:

Nem ezzel a mérkőzéssel fogják reklámozni az NB II küzdelmeit a jövőben. Az MTK Budapest semmit sem tett azért, hogy győztesen térjen haza Pécsről, teljesen feladta a területeket, Németh Krisztiánig szinte el sem jutott a labda. A PMFC ugyan így tudta tartani, járatni a labdát, de nem volt meg benne az a lendület, amivel át tudta volna játszani enervált, teljesen közömbös ellenfelét. A pécsieknek így is volt egy-két veszélyes lövésük, de ezeknél Rác Gergő hátrítani tudott. A fővárosiaknak talán csak a ráadásban volt valamirevaló lehetőségük, de előbb Helesfay hátrított, majd Futács nem találta el a labdát rendesen.

Edzői nyilatkozat: Reális eredmény született a mérkőzésen. Sajnos az elmúlt pár meccsen hullámvölgyben vagyunk, sok a sérült, a beteg, emiatt folyamatosan változott a kezdőcsapat. Matematikailag még nem jutottunk fel, amennyiben hazai pályán nyerünk a hétvégén ünnepelhetünk. Az NB1-re meg kell erősíteni a csapatot.

Budapest Honvéd – Kecskemét 1-0! A Honvéd kezdőcsapata az alábbi: Szappanos - Lovric, Prenga, Klemen, Eördögh - Gomis, Bocskay, Tamás – Enini., Kerezi Lukics

Győzelmével nagyot lépett előre a Honvéd... és bajnok lett a Ferencváros. A Budapest Honvéd hazai pályán 1–0-ra megverte a Kecskemétet a labdarúgó NB I 30. fordulójában, ezzel biztossá vált a Ferencváros bajnoki címe!

Összefoglaló:

56. perc: VEZET A HONVÉD, KEREZSI ZALÁN ballal hat méterről, középről a kapu közepébe lő a Kocsis indította Tamás bal oldali, lapos beadása után. (1–0)

Edzői nyilatkozat: „A bajnokság második helyezettjével játszottunk, amely úgy ismert, mint az egyik legszervezettebb csapat az NB I-ben a védekezés tekintetében, egyetlen góllal kaptak többet, mint a listavezető Ferencváros, ennek fényében is szeretnék gratulálni a játékosaimnak – vágott bele a sajtótájékoztatóba Dean Klafuric – Küzdöttek, iszonyatos elánnal mentek neki a mérkőzésnek. A Kecskemét megpróbált meglepni minket a középpályán egy extra emberrel, mélységi indításokkal igyekeztek kiugratni a gyorsabb támadóikat, szerencsére ezeket hatástalanítani tudtuk. A második féldőben – az említettek okán is –, a stábommal változtattunk és úgy érzem, hogy ez be is vált. Fontos pillanatban sikerült végül gólt szereznünk, egy impozáns Kocsis, Tamás összjátékot követően Kerezi Zalán talált be. Örülünk a győzelemnek és annak, hogy javítani tudtunk a helyzetünkön, így sokkal magabiztosabban mehetünk neki az előttünk álló három bajnoki összecsapásnak.”

IMAI DŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2023. Máj. 12. – 2023. Máj. 19.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
12. péntek	7:00	19:00
13. szombat	8:00	20:30
14. vasárnap	8:00	19:00
15. hétfő	7:00	19:00
16. kedd	7:00	19:00
17. szerda	7:00	19:00
18. csütörtök	7:00	19:00
19. péntek	7:00	19:00

Miért használunk több százból font gyertyát a Hávdálá szertartáshoz?

Az áldásban, amit a gyertyára mondunk a Hávdálákor, többes számban említjük a tűz fényét („Áldott vagy Te, Örökkévaló, aki a tűz fényeit teremtette.”). Ezért olyan gyertyát (ú.n. hávdálá-gyertyát) használunk, amiben legalább két kanóc van. Ha nincs ilyen gyertyánk, tartsunk két hagyományos gyertyát úgy, hogy a lángjuk összeérjen.

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
12. péntek	19:51	13. szombat	21:07
19. péntek	20:00	20. szombat	21:17

POÉN SAROK

- Jó napot szomszéd! Isteni volt az eper, amit tegnap küldött kóstolónak. Maga is trágázza?
- Hát... én inkább cukrozom, de ízlések és pofonok...

ESEMÉNYEK

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) 2023. 05. 14.-én választást tart. Többek között, elnököt, alelnököket, vezetőségi tagokat, számvizsgáló bizottsági és jelölő bizottsági tagokat fog választani. Az esemény a Síp u. 12. dísztermében 10:00-kor kezdődik.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilétek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt május 17.-én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet
Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuvaros utca 4.
Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor